

Obsah

1	Základní pojmy	1
1.1	Úvod	1
1.1.1	Vývoj technik strojového překladu	1
1.1.2	Přístupy ke strojovému překladu	2
1.1.3	Další použití překladačů	5
1.2	Struktura překladače	6
1.2.1	Lexikální analýza	6
1.2.2	Syntaktický analyzátor	8
1.2.3	Sémantická analýza	9
1.2.4	Generování mezikódu	10
1.2.5	Optimalizace kódu	10
1.2.6	Generování cílového kódu	10
1.2.7	Tabulka symbolů	11
1.2.8	Diagnostika a protokol o průběhu překladu	11
1.3	Organizace překladu	12
1.3.1	Fáze překladu	12
1.3.2	Průchody	14
1.4	Příbuzné programy	14
1.5	Automatizace výstavby překladačů	16
2	Lexikální analýza	17
2.1	Činnost lexikálního analyzátoru	17
2.2	Základní pojmy	18
2.2.1	Symbole, vzory, lexémy	18
2.2.2	Atributy symbolů	19
2.3	Vstup zdrojového textu	20
2.4	Specifikace a rozpoznávání symbolů	22
2.4.1	Regulární výrazy	23
2.4.2	Regulární definice	24
2.4.3	Konečné automaty	25
2.5	Implementace lexikálního analyzátoru	25
2.5.1	Přímá implementace	26
2.5.2	Implementace lexikálního analyzátoru jako automatu se stavovým řízením	28
2.6	Lex — generátor lexikálních analyzátorů	30
2.6.1	Činnost programu lex	30
2.6.2	Struktura zdrojového textu	31

2.6.3	Zápis regulárních výrazů	31
2.6.4	Komunikace s okolím	32
2.7	Zotavení po chybě v lexikální analýze	34
3	Syntaktická analýza	35
3.1	Činnost syntaktického analyzátoru	35
3.2	Syntaktická analýza shora dolů	35
3.2.1	Množiny FIRST a FOLLOW	36
3.2.2	Konstrukce rozkladových tabulek	37
3.2.3	LL(1) gramatiky	39
3.2.4	Transformace na LL(1) gramatiku	40
3.2.5	Analýza rekurzivním sestupem	41
3.2.6	Nerekurzivní prediktivní analýza	44
3.2.7	Zotavení po chybě při analýze shora dolů	45
3.3	Syntaktická analýza zdola nahoru	50
3.3.1	Pracovní fráze	50
3.3.2	Redukování pracovních frází	52
3.3.3	Implementace analýzy typu přesun-redukce zásobníkem	53
3.3.4	Perspektivní prefixy	55
3.3.5	Konflikty během analýzy typu přesun-redukce	55
3.4	Analýzátory LR	56
3.4.1	Algoritmus analýzy pro LR analyzátory	57
3.4.2	LR gramatiky	61
3.4.3	Konstrukce rozkladových tabulek	62
3.4.4	Komprese LR rozkladových tabulek	83
3.4.5	Užití víceznačných gramatik	85
3.5	Generátory syntaktických analyzátorů	93
3.5.1	Generátor syntaktických analyzátorů Yacc	93
4	Syntaxí řízený překlad	101
4.1	Základní pojmy teorie překladu	101
4.2	Atributovaný překlad	103
4.2.1	Atributové překladové gramatiky	104
4.2.2	Graf závislosti	107
4.2.3	Pořadí vyhodnocení pravidel	108
4.3	Vyhodnocení S-atributových definic zdola nahoru	109
4.4	L-atributové definice	113
4.5	Překlad shora dolů	114
4.5.1	Odstranění levé rekurze z překladového schématu	114
4.5.2	Implementace prediktivního syntaxí řízeného překladače	115
4.6	Vyhodnocení dědičných atributů zdola nahoru	116
5	Tabulka symbolů	119
5.1	Informace v tabulce symbolů	119
5.2	Organizace tabulky symbolů	122
5.2.1	Operace nad tabulkou symbolů	122
5.2.2	Implementace tabulek pro jazyky bez blokové struktury	122

5.2.3	Implementace blokově strukturované tabulky symbolů	123
6	Struktura programu v době běhu	127
6.1	Podprogramy	127
6.1.1	Statická a dynamická struktura podprogramů	127
6.2	Organizace paměti	129
6.3	Strategie přidělování paměti	130
6.3.1	Statické přidělování	131
6.3.2	Přidělování na zásobníku	131
6.3.3	Přidělování z hromady	132
6.4	Metody přístupu k nelokálním objektům	132
6.5	Předávání parametrů do podprogramů	134
6.5.1	Předávání parametrů hodnotou a výsledkem	134
6.5.2	Předávání parametrů odkazem	135
6.5.3	Předávání parametrů jménem	135
6.5.4	Předávání procedur a funkcí	136
7	Typová kontrola	137
7.1	Typové systémy	138
7.1.1	Typové výrazy	138
7.1.2	Statická a dynamická kontrola typů	141
7.1.3	Zotavení po chybě při typové kontrole	142
7.2	Ekvivalence typových výrazů	142
7.3	Typové konverze	144
7.4	Přetěžování funkcí a operátorů	144
7.5	Polymorfické procedury a funkce	145
7.5.1	Unifikace typových výrazů	146
8	Generování intermediárního kódu	147
8.1	Intermediární jazyky	147
8.1.1	Grafová reprezentace	147
8.1.2	Zásobníkový kód	149
8.1.3	Tříadresový kód	149
8.2	Deklarace	152
8.2.1	Deklarace proměnných	152
8.2.2	Deklarace v jazycích s blokovou strukturou	153
8.3	Přiřazovací příkazy a výrazy	154
8.3.1	Přidělování dočasných proměnných	154
8.3.2	Adresování prvků polí	155
8.3.3	Konverze typů během přiřazení	158
8.4	Booleovské výrazy	159
8.4.1	Reprezentace booleovských výrazů číselnou hodnotou	159
8.4.2	Zkrácené vyhodnocování booleovských výrazů	160
8.5	Příkazy pro změnu toku řízení	162
8.6	Selektivní příkazy	163
8.7	Backpatching	165
8.7.1	Booleovské výrazy	166

8.7.2	Překlad řídicích příkazů	168
8.7.3	Volání podprogramů	170
9	Optimalizace	171
9.1	Graf toku řízení programu	173
9.2	Základní typy strojově nezávislých optimalizací	176
9.2.1	Odstranění výpočtů s konstantami	177
9.2.2	Odstranění redundantních operací	179
9.2.3	Přesun operací	181
9.2.4	Optimalizace indukčních proměnných	185
9.3	Optimalizace v základním bloku	187
9.3.1	Definice a vlastnosti grafu reprezentujícího základní blok	189
9.3.2	Konstrukce grafu G_{ZB}	190
9.3.3	Rekonstrukce optimalizovaného základního bloku z grafu G_{ZB}	194
9.4	Globální analýza toku údajů	197
9.4.1	Ud-řetězce a jejich výpočet	197
9.4.2	Rovnice toku údajů a jejich řešení	199
9.4.3	Výpočet živých proměnných	204
9.4.4	Příklady optimalizačních algoritmů využívajících informace globální analýzy toku údajů	205
10	Generování cílového programu	207
10.1	Specifické problémy generování cílového programu	207
10.1.1	Výstupní jazyk generátoru	207
10.1.2	Struktura generátoru cílového programu	210
10.1.3	Požadavky na generátor cílového programu a faktory ztěžující jeho realizaci	211
10.2	Klasické metody generování cílového programu	214
10.2.1	Generátor pro jednoduché aritmetické výrazy	214
10.3	Přidělování a přiřazování registrů	220
10.3.1	Lokální přidělování a přiřazování registrů	220
10.3.2	Přidělování registrů pro překlad výrazů	223
10.3.3	Globální přidělování registrů	225
10.3.4	Globální přidělování s využitím barvení grafu	228
10.4	Využití formálních a atributovaných překladů	229
10.4.1	Příklady překladových gramatik pro specifikaci generátoru	229
10.4.2	Graham-Glanvillový metody generování cílového programu	233
10.4.3	Ganapathiho rozšíření o atributy	240
10.5	Strojově závislé optimalizace	244
11	Překladače pro počítače s architekturou RISC	247
11.1	Jednoduchý model počítače architektury RISC	247
11.2	Překladač	251
11.3	Přidělování registrů metodou barvení grafu	253
11.4	Příprava kódu pro zřetěžené zpracování	255
11.5	Odstranění datových konfliktů	255
11.6	Zpožděné skoky	257